

■ سه‌رنقیسه‌ر ■

ئه‌گه‌ر ئه‌فه ره‌وشا کلتۆرۆ کوردی بیت، چێکرنا پڕین ره‌وشه‌نبیری ژبو دانانا لینه‌ییێن شه‌نگسته‌یی یێن گۆتارا ره‌وشه‌نبیری یا کوردی دبیته ئه‌رکه‌کۆ هه‌ره گرنگی نه‌ته‌وه‌یی و وه‌لاتپارێزی.

ژقی تفتانا بنه‌ره‌تی، درویشمی فیسته‌فالا ده‌وک یا ره‌وشه‌نبیری ۲ ئه‌ف ئه‌رکی دیرۆکی و نه‌ته‌وه‌یی ب خۆفه گرت و د پینگافه‌کا نایاب و کیم وینه‌دا، هه‌ولدا کو ره‌وشه‌نبیری هه‌رچوار پارچین کوردستان ل هه‌ف کۆمه‌کت و بیافین خه‌ونا ئیکگرتن و ده‌وله‌تا کوردی بو به‌ره‌هه‌فکه‌ت.

ئه‌گه‌ر خه‌ونا چێکرنا ده‌وله‌تا سیاسی یا کوردستان تابویه‌کا قه‌ده‌غه‌کری بیت، ره‌وشه‌نبیری کورد دکارن ده‌وله‌تا ئیکگرتی یا ره‌وشه‌نبیری دانن.

د پرافیا ده‌ماندا هه‌ردوو گۆتارین سیاسی و ره‌وشه‌نبیری مل ب ملی هه‌ف و ب شیوازه‌کی هه‌فته‌ریب چشاک دهاژۆن. ئه‌گه‌ر گۆتارا سیاسی باندۆره‌کا کاریگه‌ر و راسته‌وخۆ لسه‌ر ئاراسته‌یا نه‌ته‌وه‌یی یا گۆتارا ره‌وشه‌نبیری هه‌بیت، بیگومانه‌ کو گۆتارا ره‌وشه‌نبیری ژی دبیته به‌ری کۆژی (حجر الزاویه) د چه‌سپاندن و جه‌گیرکرنا گۆتارا سیاسیدا.

دقی گیله‌شۆکا هزر و تیگه‌هاند، پرسا زمانی وه‌کو ئه‌له‌مینته‌کی هه‌ره گرنگی هۆشداریا نه‌ته‌وه‌یی و گۆتارا ره‌وشه‌نبیری ب ئاوایه‌کی زه‌ق ده‌یته‌ دناف مه‌یدانا گینگه‌شه و دانوستاندنی‌دا.

زمانی کوردی ژی وه‌کو هه‌می لایه‌نین دی یین ره‌وشه‌نبیریا کوردی، ژ ئه‌گه‌ری نه‌بوونا ده‌وله‌تا کوردی یا خوه‌سه‌ر لسه‌ر چه‌ندین دیالیکتان هاتیه دابه‌شکرن و ئه‌گه‌ر ریکه‌هفتنا به‌لز بو نه‌هیته‌کرن دوور نینه بو چه‌ندین زمانان به‌یته دابه‌شکرن.

هه‌رچه‌نده هه‌بوونا دیالیکتان یان ده‌فۆکین هه‌مه‌جۆر زه‌نگینه‌کی دده‌ته زمانی و بیافی هزرکرنا مرقی ژی به‌رفه‌هتر لئ دکه‌ت. لئ هه‌بوونا رینقیسه‌کا ئیکگرتی، دبیت گه‌له‌ک ئاریشه‌یان چاره‌سه‌رکه‌ت.

دبیت ئاریشه‌ین زمانی کوردی مه‌زتر بن ژ ئیشه‌ره‌ته‌کا بچووک یا وه‌کو دقئ نفیسیبیدا ده‌یته‌کرن، لئ ریکه‌هتن ل سه‌ر بکارئینانا جۆری نییان دئ بیته ده‌سپیکه‌ک گرنگ ژبو دانوستاندنیێن مجدتر. ب هزرا من،

بکارئینانا تیپین لاتینی ئەف دەسیکا کاریگەرە ژبو پیکهاتنا ل سەر رینفیس و بابەتین دی زی.

هەمی متایی مەیی هەیی ژ چوارچوقی ھندەک بابەتین فولکلوری، وێژەیی و میژوویی نابۆریت، زمانئ مە ژ زانست و فەلسەفەیا تومارکری یئ زبەھرە، ئەگەر ھاتبیتە نفیسین زی ب تەرم و پەیفین بیانی ھاتبە نفیسین، ئەفجا ئەفئ ھەیی فەرە ب تیپین لاتینی بەیتە چاپکرن، داکو پراڤیا خواندەفانین کورد بخوین، چونکو پراڤیا کوردان (ژ ھەر چوار پارچین کوردستانئ) تیپین لاتینی بکار دەھین. ھەنا مرؤف رابردوویی خوئی نفیسی نەخوینیت و تئ نەگەھیت، ب ھزرا من، نەشیت نیرینین ئاینەیی ئافاکەت و پلانین پاشەرۆژەکا گەشتر دانیت.

فیستەفالا دھوک نیرینەکا ئافاکەرا ئاینەیی یە و ھەرەسا ئیکگرتنا نفیسەر و رەوشەنیران زی پینگافەکە بەر ب وئ ئافاکرتن، مەرەما مە ژ ئیکگرتنئ نە چیکرنا دەزگەھەکئ ناوہندیئ رەوشەنیرە کو نیرینین ئیکسەمتی یین ئەدلەجەکری ب خۆفە بگریت و چوارچوقەکئ دائیخستی ب خۆفە بگریت. ھەرەکو مە گۆتی کو ھەر پارچەکئ یان ھەر دەفەرەکئ تاییەتمەندیین خوئیین خوہسەر ھەنە و ژناقبرنا فان تاییەتمەندیان، بیگومانە کو دئ زیانی گەھینتە دەولەمەندیان زمان و رەوشەنیریا کوردی. بو نموونە؛ ھەبوونا شیوازەکئ ئیکگرتی یئ ئیکەتیا نفیسەرین کود ل باشورئ کوردستانئ، دبیت پینگافەکا گرنگ بیت بەر ب چیکرنا دەزگەھەکئ رەوشەنیریی ھەفگرتی ل سەرانسەری کوردستانا ئازاد، ئی ژلایەکئ دیشە زی دبیت ببیتە ئەگەرئ ژ دەستدانا ھندەک تاییەتمەندیین گرنگین ھندەک دەفەران. ئەفجا باشترین شیوازئ ھەفگرتنئ ئەوہ کو د ئارمانجیدا ھەفگرتی بن و د شیوازئ ب ریشەبرنا کاریدا پاراستنا تاییەتمەندی و ئەلەمیئین دەفەران بکەین. چونکو کریارین گۆھورین و نووگرتن پەییسکینە و بەرە بەرە جھگیر دین.

ئەگەر ئەفە بو باشورئ کوردستانئ و کونگرئ ھەفگرتنئ ئیکەتیا نفیسەرین کورد یا رەوا و باو بیت، ھەرەسا و ب ھەمان شیواز بو پارچەیین سنۆکریین کوردستانئ زی، دئ یا باو بیت، ئەفجا چیکرنا پرن رەوشەنیریی دناقبەرا فان پارچەیاندا و ژلایەکئ دیشە زی دناقبەرا دەفەرین ئیک پارچەدا کارەکئ باش و مفادارە.

ژقئ تفتانئ؛ ئەم پیرۆزباھیا فیستەفالا دھوک یا رەوشەنیریی ۲ دکەین و ھیقیدارین ھەر سال یا بەردەوام بیت.